

Het kruis van Christus in Bijbels perspectief

Er zijn maar weinig kwesties zo misvormd en verkeerd geïnterpreteerd als het kruis van Golgotha. Voor de Joden in de tijd van Jezus was het *skandalon*, «een struikelblok» (1 Kor. 1:23 HSV); voor de Grieken, doordrenkt met filosofische ideeën, *morias*, «dwaasheid» (1 Kor. 1:23 HSV). Het leek volkomen onzin om te denken dat de redding van de mensheid zou afhangen van de dood van iemand die gekruisigd werd, met alle weerzin die een dergelijke vorm van executie met zich meebrengt.

Wanneer de Paasweek aanbreekt, tonen de religieuze manifestaties die elk jaar op veel plaatsen worden gezien de beperkte kennis die een groot aantal mensen nog heeft van de betekenis van het kruis. Het is triest om te zien hoe de meest pathetische scènes van de passie en dood van de Heiland theatraal worden weergegeven in indrukwekkende processies. In het minst betreurenswaardige geval raken de beelden de gevoelens van sommige kijkers; maar in het algemeen wordt alles teruggebracht tot louter spektakel. Als onderdeel hiervan is er meestal een boeteling die deelneemt aan de processie met een groot houten kruis. Deze mens gelooft dat hij met dit offer bijdraagt aan de verzoening van zijn zonden, waarmee hij zijn onwetendheid bewijst over één van de fundamentele waarheden van het evangelie: alleen «het bloed van Jezus Christus reinigt ons van alle zonde» (1 Joh. 1:7 HSV).

Niet alleen met Pasen, maar het hele jaar door dragen veel mensen een klein gouden kruisje om hun nek. Het is moeilijk om te weten of dit te wijten is aan een intiem religieus gevoel, aan de neiging om sieraden te vertonen of aan bijgeloof (meestal wordt een beschermende talisman in dit object gezien). Deze laatste interpretatie zou in overeenstemming zijn met de seculiere praktijk om zichzelf te kruisen. Men denkt dat het maken van het kruisteken allerlei soorten kwaad, fysiek en moreel, verdrijft. Dus, in de diepste zin, is het kruis gerelateerd aan magie.

De brede verspreiding van deze en andere fouten maakt een juiste uiteenzetting van het thema van het kruis noodzakelijk. De breedte ervan dwingt ons om het heel kort te presenteren, bijna alleen in de vorm van een schets.

I. De kruisiging van Christus als historisch feit

Wanneer de Apostolische Geloofsbelijdenis stelt dat Jezus Christus “leed onder Pontius Pilatus”, benadrukt dit een historische gebeurtenis, die zeer significant is. Het christendom berust niet op ideeën; het is niet alleen theologie. Het is gebaseerd op historisch aantoonbare gebeurtenissen die verband houden met het leven en werk van Christus: Zijn geboorte, Zijn bediening, Zijn dood, Zijn

opstanding. De auteurs van de vier evangeliën vertellen ons dit alles in hun literaire composities. Dergelijke composities zijn niet alleen het resultaat van de ijver van de auteurs, zoals sommige critici hebben gedacht. Het valt niet te ontkennen dat de evangelisten schreven met een hart dat verwarmd was door de herinnering aan Christus, geïnspireerd door de werking van de Heilige Geest. Maar het is niet minder waar dat ze het deden met de objectiviteit van ooggetuigen (Matteüs, Marcus en Johannes) of met de geest van een serieuze onderzoeker (Lucas, Luc. 1:1-3).

Hun verhalen presenteren de feiten met groot realisme, vooral die met betrekking tot de passie en dood van Jezus. Het proces, de veroordeling en de executie werden uitgevoerd in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Rome die we kennen van historici. Hoewel Jezus door de Joodse autoriteiten aan de Romeinse gouverneur werd overgedragen, had Pilatus het laatste woord in het proces. De bepalende factor in zijn oordeel was het aandringen van het Sanhedrin dat Jezus een bedreiging vormde voor de politieke stabiliteit van het land: «Hij maakt het volk oproerig met zijn leren door geheel Judea, reeds van het begin af, van Galilea tot hiertoe» (Luc. 23:5). Deze kwaadaardige verdraaiing zou kunnen suggereren dat Jezus misschien één van de leiders was van de ondermijnende groep van de Zeloten (één van de apostelen had in hun gelederen gemilitieerd - Mat. 10:4- en waarschijnlijk ook Judas Iskariot). Bovendien had Hij gesuggereerd dat Hij de Messias was, de Koning van de Joden, en had Hij aanbevolen belasting te ontduiken die bestemd was voor het Romaanse rijk. Geconfronteerd met deze insinuaties, ondanks zijn twijfels en aarzelingen, leverde Pilatus hem uiteindelijk «aan hen over om gekruisigd te worden» (Joh. 19:16 HSV). Alle details passen perfect in het historische kader van die tijd. Er mag daarom geen twijfel bestaan over de waarheid van de evangeliën. De enige moeilijkheid met wat ze zeiden, heeft niets te maken met hun historiciteit. Het probleem is de interpretatie van het historische feit. Wat betekent de dood van Christus?

II. Het kruis, het doel van Jezus' leven

We hebben geen gegevens waaruit we kunnen afleiden wanneer Jezus zich bewust begon te worden van Zijn goddelijke identiteit en Zijn missie in de wereld, hoewel het op zeer jonge leeftijd moet zijn geweest, aangezien Hij op twaalfjarige leeftijd verklaarde dat Hij « bezig moest zijn met de dingen Zijns Vaders » (Luc. 2:41-49). We weten dat Hij al vroeg in Zijn openbare bediening duidelijk het bloedige einde van Zijn leven zag (Mat. 16:21). De voorspelling van Zijn dood wordt bij verschillende gelegenheden openlijk of versluierd herhaald (Mar. 10:38; Mat. 20:18; Luc. 12:50). Als de uitkomst van het conflict met de ongelovige Joden nadert, spreekt Jezus over Zijn «uur» (Joh. 16:32), en kort voor Zijn arrestatie in Getsemane verklaart Hij: «Het uur is gekomen» (Joh. 17:1 HSV), woorden die Hij bevestigt na Zijn doodsangst in de tuin, wanneer Zijn ontvoerders op het punt staan Hem te arresteren (Mat. 26:45; Mar. 14:41). Men zou kunnen zeggen dat Jezus, meer dan enig ander mens, werd geboren om te sterven. Zijn hele leven verliep onder de onheilspellende schaduw van het kruis.

Veel mensen bereiken de volwassen leeftijd en begrijpen de zin van hun bestaan nog steeds niet. En geen van hen weet wat hun toekomst zal zijn. De Heer Jezus Christus had een heel duidelijk idee van Zijn identiteit en Zijn werk. Hij was niet primair naar de aarde gekomen om de zieken te onderwijzen of te genezen; noch om de wereld te imponeren met Zijn wonderen. Hij werd geboren om te «sterven». Al het andere in Zijn leven was secundair. In Zijn geval was de dood niet het einde; het was het hoogtepunt van Zijn leven. Aan het kruis zou Gods plan voor de redding van de mensheid worden volbracht. Het herstel van de ruïnes veroorzaakt door de zonde en de redding van de mensen, opstandig in hun gevallen natuur, zou afhangen van wat er op Golgotha gebeurde tot verzoening met God en deelname aan de glorie van Zijn Koninkrijk.

III. De betekenis van de dood van Christus

De Heer Jezus zelf was zich er terdege van bewust dat Zijn dood geen bittere mislukking zou zijn, een onherstelbare tragedie die de sporen van Zijn reis door de geschiedenis zou uitdoven. Altijd zag Hij achter het kruis Zijn opstanding (Mat. 16:21), de triomf van een onverwoestbaar leven. Voor Hem was het kruis het hoogtepunt van wat er in de Schrift over de Messias werd geopenbaard (Luc. 24:45-47). Hij wist dat Hij het anti-type (tegenbeeld) was van talloze typen die in het Oude Testament voorkomen: tempel, feesten, offers, priesters, koningen. Bovenal zag Hij zichzelf als de *Ebed Yahveh*, de lijdende Knecht beschreven in Jesaja 52 en 53 die «zichzelf ten schuldoffer moest stellen» (Jes. 53:10). Jezus herinnerde zich deze tekst waarschijnlijk toen Hij verklaarde dat Hij niet was gekomen om gediend te worden, maar «om te dienen en zijn leven te geven als losprijs voor velen» (Mat. 20:28).

De apostelen begrepen en verkondigden ook de betekenis van het kruis. Hun getuigenis is unaniem in het benadrukken van het plaatsvervangende, verzoenende en verlossende karakter van Christus' dood (Rom. 4:25; Rom. 5:8; Rom. 8:32; 1 Kor. 11:24; 2 Kor. 5:14-15; Gal. 1:4; Gal. 2:21; Ef. 5:2; 1 Petr. 1:18-19; 1 Joh. 1:7; Op. 1:5). Christus was de tweede Adam, die een einde maakte aan de overtreding en veroordeling die door de eerste Adam werd veroorzaakt, om de mens rechtvaardiging van leven te brengen (Rom. 5:17). Dit feit brengt ons ertoe enkele belangrijke aspecten van de boodschap van het kruis in overweging te nemen:

De universaliteit van Gods reddende doel. Door de hele Bijbel heen wordt het universalistische karakter van het goddelijke plan opgemerkt. Bij het aanbreken van de patriarchale periode zegt God tegen Abraham: «In u zullen alle geslachten van de aardbodem gezegend worden» (Gen. 12:3 HSV). Die belofte wordt bevestigd in het Nieuwe Testament. Jezus bekende dat Hij andere schapen had buiten de Joodse kudde, die Hij zou aantrekken om Zijn stem te horen en zich bij Zijn kudde te voegen (Joh. 10:16). Voor sommige Grieken die Hem wilden zien, doet Hij, in duidelijke zinspelingen op Zijn dood, een veelzeggende openbaring: «En als Ik van de aarde verhoogd ben, zal Ik allen tot Mij trekken. En

dit zeide Hij om aan te duiden, welke dood Hij sterven zou» (Joh. 12:32-33). Een van Zijn laatste uitspraken was: «Aldus staat er geschreven, dat de Christus moest lijden en ten derden dage opstaan uit de doden, en dat in Zijn naam moest gepredikt worden bekering tot vergeving der zonden aan alle volken» (Luc. 24:46-47). Paulus bevestigt de universaliteit van het Evangelie (Gal. 3:28). En Johannes ziet in zijn apocalyptische visioenen, in het gezelschap van Christus, «Hem, die ons liefheeft en ons uit onze zonden verlost heeft door Zijn bloed» (Op. 1:5) «een grote schare, die niemand tellen kon, uit alle volk en stammen en natiën en talen stonden voor de troon en voor het Lam, bekleed met witte gewaden en met palmtakken in hun handen» (Op. 7:9).

Parallel aan de universalistische opvatting van verlossing, onthult Paulus ons de **kosmische dimensie** van het verzoeningswerk van Christus in Zijn dood (Kol. 1:19-20). Gods eeuwige doel was om «al wat in de hemelen en op de aarde is onder één hoofd, dat is Christus, samen te vatten» (Ef. 1:10) binnen het raamwerk van een nieuwe schepping. Alleen op deze manier konden de gevolgen van wat er op Golgotha gebeurde volledig worden gezien.

IV. Het kruis in de ervaring van de gelovige

De dood van Jezus is niet alleen een historische feit. Het heeft een diepe projectie in de ervaring van de christen. Paulus schreef aan de Galaten: «Met Christus ben ik gekruisigd» (Gal. 2:20). Hiermee doelt hij op zijn rechtvaardiging voor God, zoals duidelijk wordt uit Galaten 2:21. Christus aan het kruis stierf om de zonde te verzoenen. Als ik me met Hem identificeer in Zijn dood, ben ik vrij van veroordeling. Krachtens die verzoening schenkt God mij Zijn «gerechtigheid».

Maar er is meer. In een andere tekst zegt Paulus dat «wij dan met Hem begraven zijn door de doop in de dood, opdat, gelijk Christus uit de doden opgewekt is door de majesteit des Vaders, zo ook wij in nieuwheid des levens zouden wandelen... onze oude mens is medegekruisigd, opdat aan het lichaam der zonde zijn kracht zou ontnomen worden en wij niet langer slaven der zonde zouden zijn» (Rom. 6:4-6). Hier hebben we het geheim van heiliging. Door ons te identificeren met de dood en opstanding van Christus kunnen we een heilig leven leiden.

Gemeenschap van lijden samen met Christus. Toen Jezus Zijn dood aan Zijn discipelen aankondigde, waarschuwde Hij hen voor het lot dat hen te wachten stond. Ze moesten bereid zijn hun kruis op zich te nemen en Hem te volgen, zelfs om hun leven te verliezen omwille van Hem (Mat. 16:24-25). Tegen Jakobus en Johannes zei Hij: «De beker, die Ik drink, zult gij drinken» (Mar. 10:39). De dienaren en discipelen konden niet hopen op een beter lot dan dat van hun Meester en Heer. Als we «medeërfgenenamen van Christus» zijn, is het logisch dat «wij delen in Zijn lijden, om ook te delen in Zijn verheerlijking» (Rom. 8:17). Maar «het lijden van de tegenwoordige tijd weegt niet op tegen de heerlijkheid, die over ons geopenbaard zal worden» (Rom. 8:18).

Bevrijding van de angst voor de dood. Christus identificeerde zich met mensen in zijn menselijke natuur, in lijden en in dood; Hij deelde in hun «bloed en vlees, opdat Hij door Zijn dood hem, die de macht over de dood had, de duivel, zou onttrenen, en allen zou bevrijden, die gedurende hun ganse leven door angst voor de dood tot slavernij gedoemd waren» (Heb. 2:14-15). De christelijke hoop is gebaseerd op deze realiteit.

De apostel Paulus voedde zichzelf altijd geestelijk met de boodschap van het kruis. Hij was extatisch over zijn grootsheid en beleefde het met een rijke ervaring. Het is niet verwonderlijk dat hij uitriep: «Maar ik moge ervoor bewaard blijven te roemen anders dan in het kruis van onze Here Jezus Christus, door wie de wereld mij gekruisigd is en ik der wereld» (Gal. 6:14). Kunnen we hetzelfde bevestigen? Alleen op deze manier kunnen we het Pasen waardig vieren.

Ds. José M. Martínez

Ds. José M. Martínez was dominee van een Baptistenkerk in Barcelona (Spanje) voor 30 jaar. He was intens actief als bijbelleraar van bijbelse theologische onderwerpen op het Evangelisch Bijbel Studie Centrum (CEEB) in Barcelona (Spanje) en als president van dit Centrum. Hij was ook president van de Spaanse Evangelische Alliantie (AEE) en was lid van de Raad van Bestuur van de Bible Society en de Scripture Union.

De website **Christelijk Denken** geeft informatie over het literaire werk van Dr. Pablo Martínez en zijn vader Ds. José M. Martínez. Door dit werk stroomt de christelijke denkwijze van de auteurs over een breed scala aan onderwerpen; theologische, psychologische en ethische vraagstukken worden vanuit bijbels perspectief bekeken met een relevante en praktische toepassing op actuele problemen.

*Copyright © 2021, Ds. José M. Martínez
Integrale reproductie, zonder wijzigingen, van dit artikel is toegestaan
wanneer de naam van de auteur en de bron worden vermeld
(<http://christian-thought.org/nl/>)*